

"נקודה טובה מאס ישראלי" מסע בשבילי הרוח של עם ישראל

(גיליון מספר 19 שנת תש"ף גיליון "תרומה" - ד' אדר תש"ף, 29 לפברואר 2019)

לע"נ אמו"ר ר' יוסף-חיים ב"ר יעקב רוט ז"ל

ב"ה

"נקודה טובה" לפרשת תרומה - סיפורה של אחדות

"הִיָּה לִי חֵבֵר, הִיָּה לִי אֶח, הוֹשֵׁט לִי יָד פְּשָׁאָקְרָא..." כתב יורם טהרלב בשירו (לחן: יאיר רוזנבלום). והשבוע נעסוק בנושא האחווה, האחדות והמחלוקת.

לקראת סוף המאה ה-18, התעוררה תנועת הרפורמה בקרב יהדות גרמניה. פירוק חברת המעמדות המסורתית בגרמניה, הביאה לסופו של הבידוד החברתי - תרבותי בו היו נתונים היהודים. וכך, מתוך רצון להתחבר אל ה"קידמה" ואל ה"נאורות", הציעו הוגי הרפורמה, לשנות ולעדכן את היהדות - את התורה והמצוות ולהתאים אותם לרוח הזמן המודרני.

כנגדם קם הרב שמשון ב"ר רפאל הירש, רבה של קהילת פרנקפורט, שניהל מאבק נגד גישה זו, כשהוא בונה ומרחיב את שיטת "תורה עם דרך ארץ". רב ומחנך, שפירסם ספרות תורנית עניפה תוך עיסוק בטעמי המצוות, כשהוא מציג את תורת ישראל כתורה עכשווית ורלבנטית, בכל עת ובכל זמן.

לאור העובדה שהרפורמים היו חלק מן הקהילה, דרש הרב הירש להפריד את הקהילות האורתודוקסיות, מן הקהילה הכללית כדי להיבדל מן הרפורמים.

נושא הפרדת הקהילות עורר ויכוח לא רק בין רבני גרמניה (שחלקם התנגדו למהלך הזה), אלא עורר ענין רב בעולם היהודי כולו.

הרב נפתלי צבי יהודה ברלין (הנצי"ב), שהיה ראש ישיבת וולוז'ין החשובה, התנגד ואמר על כך: "עצה זו להיפרד זה מזה לגמרי כמו שנפרד אברהם מלוט, קשה כחרב לגוף האומה וקיומה..." (שו"ת משיב דבר, א', מ"ב).

וממשיך הנצי"ב ואומר, **שחורבן בית שני והגלות, קרו בגלל המחלוקת בין הצדוקים לבין הפרושים**. מחלוקת שהביאה בזמנו לידי **שנאת חנם ואף לידי שפיכות דמים** רבה. וגם כאן, הפרדת הקהילות עלולה להביא לידי שנאה ורדיפה ח"ו. מתנגד נוסף לרעיון הפרדת הקהילות היה הראי"ה קוק (תלמידו של הנצי"ב), **שראה בהיפרדות האומה לחלקים, רעיון פסול מעיקרו והרחיב רבות בנושא** זה (אורות).

פרשתנו פרשת תרומה, עוסקת בפרויקט בנין המשכן. החל משלב איסוף התרומות, עבור לשלב התוכניות - חומרי הגלם וצורת המבנה וכלה (בפרשיות הבאות), ביישום בפועל.

מהי מטרתו של המשכן? לשם מה הוא נבנה ומה יעודו?!

המשכן הוא השגרירות האלוקית עלי אדמות. הקב"ה נמצא בהסתר בכל מקום בעולם, אך במשכן הוא מגלה את שכינתו בצורה גלויה, באותות ובמופתים קבועים, תוך שהוא מראה לכולם כי הוא משרה את שכינתו עלינו ומסייע לנו בקיומנו - בבטחון, בשגשוג כלכלי, בבריאות ועוד, כמובטח בתורה.

"נקודה טובה מאס ישראלי" מסע בשבילי הרוח של עם ישראל

בכל יום היה הנר המערבי דולק במנורת המשכן (והמקדש). דולק פי שניים זמן מחבריו למרות שכמות השמן שבכולם היתה שווה ומעולם לא "ניצחה" הרוח את עמוד הקטורת שהיה מיתמר ועולה כעמוד ישר, בכל מזג אוויר. ניסים אלה ורבים אחרים, שידרו לעם ישראל ולעולם כולו, ששכינה שורה בישראל והקב"ה איתנו באופן גלוי, כל עוד אנחנו ראויים לכך.

עבודת ה' של עם ישראל, באה לידי ביטוי במשכן. משכן שחיבר את כל עם ישראל על כל שבטיו, פלגיו ומגזריו, ליחידה אחד.

מוטיב האחדות שהיה מוטיב עיקרי במקדש, בא לידי בכך שעבודת הקודש נעשתה בשם ועבור כל עם ישראל. הכהנים היו שליחי העם כולו וקורבנות הציבור נקנו מכספי מגבית מיוחדת שכל עם ישראל היה שותף בה, כל אחד בסכום שווה וזהה.

אולם, גם במקדש עצמו, היה חשש שבמהלך עבודת הקודש תתפתח תחרות בין הכהנים השונים, מי יזכה בעבודה הטובה והחשובה יותר (וכבר היו מקרים שבהם באו הכהנים לידי קטטה). ובכלל, איך מגבשים את קבוצת הכהנים האמורה לעבוד בשבוע הקרוב (בפי חז"ל, נקראה קבוצה זו בשם "משמר"), לקבוצה המתפקדת היטב יחד.

ולכן, חז"ל תקנו, שבעת חילופי הגברי בין המשמר הנכנס למשמר היוצא, בשבת בבוקר, מברך המשמר היוצא את זה הנכנס בברכה מופלאה ומיוחדת: "מי ששיכן את שמו בבית הזה (הקב"ה) הוא ישכין ביניכם אהבה ואחוה ושלוש וריעות" (ברכות יב, ע"א).

הרב יששכר תמר בספרו "עלי תמר" מעיר ואומר, שכנראה שיש סיבה טובה, לברכה הזאת. כנראה שהמשמר היוצא כבר ידע מנסיונו - מנסיון של שבוע אחד, כמה קשה לעבוד יחד כשצריכים זה את עזרתו של זה וכמה יש להתפלל לקב"ה לסייעתא דשמיא למען עבודה משותפת של חברים שיהיו נזהרים שיהיה ביניהם אהבה ואחוה ושלוש וריעות. מה עוד שיש חשש נוסף, שהמשמר הנכנס, יוציא את דיבתו של בני המשמר היוצא וידברו סרה על היקף ואיכות עבודתם, במקום להכיר להם טובה ותודה. ולכן, ברכו בני המשמר היוצא את המשמר הנכנס בברכת האחוה והשלוש.

אולם לא די בברכה. צריך גם לפעול, לעשות ולהתנהג כראוי. ולכן ציווה רבן יוחנן בן זכאי את תלמידיו לפני מותו: "הזהרו בכבוד חבריכם" (ברכות כח, ע"ב). ציווי מעשי שהוא המשלים המעשי של ברכת הכהנים.

בימים קשים אלה של בחירות ימים של מחלוקת, ימים של "הם" במקום "אנחנו", ימים בהם מפלגות ופלגנות גוזרים את האומה. ימים שהם קשים "כחרב לגוף האומה וקיומה..." (כדברי הנצי"ב), הבה ניזהר כולנו בכבוד חברינו ובכבוד כל אדם. הבה נרבה אנחנו "אהבה ואחוה ושלוש וריעות", כלשון ברכת הכהנים.

אל נשכח, כי אנשים אחים אנחנו, גם בימים של ויכוחים ומחלוקות. ונחתום בדברי השיר בו פתחנו:

הִיָּה לִי חֵבֵר, הִיָּה לִי אָח,
הוֹשֵׁט לִי יָד פְּשָׁאָקְרָא,
הִיָּה לִי חֵבֵר, הִיָּה לִי אָח,
הוֹשֵׁט לִי יָד בְּעֵת צָרָה,
אֲנִי אַחִיד, אֵל תִּשְׁפַּח!
הִיָּה לִי חֵבֵר, הִיָּה לִי אָח.

"נקודה טובה מאסצ' ישראל" מסע בשבילי הרוח של עם ישראל

מברכת שבת שלום, משה רוט

לכניסה או להסרה מרשימת התפוצה, ניתן לפנות למייל: rothmoshe@gmail.com

ארכיון "נקודה טובה": http://www.pirsuma.com/nekuda_tova

נא לשמור על קדושת הגליון ולהכניסו לגניזה לאחר השימוש.

יש לך הערה או הארה? אשמח לקבל למייל הנ"ל. **אהבת? הפץ בין חברים.**